سُورَةُ الذَّارِيَاتِ (مَكيّة)

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلذَّٰرِيَٰتِ ذَرۡوٗا ۝١ سوێند بەو ڕەشە با و ئەو بایەی کە هەورو هەڵمی ئاو هەڵدەگرێت و پەخشی دەکاتەوە،
یان تەپ و تۆز بەرز دەکاتەوە (کەڕۆڵی هەیە لەباران بارایندا).. فَٱلۡحَٰمِلَٰتِ وِقۡرٗا ۝٢ ئینجا بەهەڵگرانی باری
قورس و گران (لەهەڵمی ئاو).. فَٱلۡجَٰرِيَٰتِ يُسۡرٗا ۝٣ هەروەها بەو هەورانە کە بەئاسانی بە ئاسماندا لە
شوێنێکە وە دەگوێزرێتەوە بۆ شوێنێکی تر، یاخود سوێند بەو کەشتیانەی بەئاسانی بەسەر ئاودا دێن و دەچن.
فَٱلۡمُقَسِّمَٰتِ أَمۡرًا ۝٤ ئینجا سوێند بەو فریشتانەی کە کاروبار دابەش دەکەن.. إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقٞ ۝٥
بەڕاستی ئەو بەڵێنانەی پێتان دراوەڕاستەو هەر دێتە دی.. وَإِنَّ ٱلدِّينَ لَوَٰقِعٞ ۝٦ بێگومان ڕۆژی لێ
پرسینەوەش هەر دێت و بەڕێوەیە..وَٱلسَّمَآءِ ذَاتِ ٱلۡحُبُكِ ۝٧ سوێند بەئاسمانی خاوەن ڕێگەو ڕێک و پێک
و ڕازاوە.. إِنَّكُمۡ لَفِي قَوۡلٖ مُّخۡتَلِفٖ ۝٨ بێگومان ئەی خوانەناسان ئێوە لە گوفتارێکی بێ سەروبندان کە دوورە
لەڕاستی و حەقیقەتەوە.. يُؤۡفَكُ عَنۡهُ مَنۡ أُفِكَ ۝٩ ئەو کەسەی لە زانستی خوادا لادراوە بەهۆی تاوانیەوە
لەباوەڕ هێنان لادەدرێت.. قُتِلَ ٱلۡخَرَّٰصُونَ ۝١٠ دەک بەکوشتچن درۆزن و بوختانچیەکان.... ٱلَّذِينَ هُمۡ فِي
غَمۡرَةٖ سَاهُونَ ۝١١ ئەوانەی کە لەگومڕای و تاریکیدا ڕۆچوون و پێوەی سەرگەرمن.. يَسۡـَٔلُونَ أَيَّانَ يَوۡمُ
ٱلدِّينِ ۝١٢ بەگاڵتە و تەڵفیسیەوە دەڵێن یان دەپرسن: ڕۆژی قیامەت کەی پێش دێت؟!. يَوۡمَ هُمۡ عَلَى ٱلنَّارِ
يُفۡتَنُونَ ۝١٣ ئەو ڕۆژە کەبەرپا دەبێت بەئاگر دەبرژێنرێن.... ذُوقُواْ فِتۡنَتَكُمۡ هَٰذَا ٱلَّذِي كُنتُم بِهِۦ
تَسۡتَعۡجِلُونَ ۝١٤ پێیان دەوترێت: بچێژن ئەو بەڵایەی کەبەسەر خۆتان هێنا، ئەمە ئەو سزاو ئازارەیە کە
بەگاڵتەوە پەلەتان لە پێشهاتنی دەکرد. إِنَّ ٱلۡمُتَّقِينَ فِي جَنَّٰتٖ وَعُيُونٍ ۝١٥ بەڕاستی پارێزکارانیش لە باخەکان و
کانیاوەکانی بەهەشتدا ژیانی خۆش دەبەنە سەر..ءَاخِذِينَ مَآ ءَاتَىٰهُمۡ رَبُّهُمۡۚ إِنَّهُمۡ كَانُواْ قَبۡلَ ذَٰلِكَ مُحۡسِنِينَ
۝١٦ ئەو شتانەی کەپەروەردگار بۆی ئامادەکردون پێیان دەبەخشێت، ئەوانەیش بەخۆشی و شادیەوە
وەریدەگرن، بەڕاستی ئەوانەپێشتر و شادیەوە وەریدەگرن، بەڕاستی ئەوانە پێشتر لە دنیاداچاکەکارو چاکەخواز

بوون.... كَانُواْ قَلِيلٗا مِّنَ ٱلَّيۡلِ مَا يَهۡجَعُونَ ﴿١٧﴾ له شەوگاردا زۆر کەم دەخەوتن و ڕادەكشان
(چونكەسەرگەرمی شەو نوێژ و دەور کردنەوەی قورئان و یادی خوا بوون).... وَبِٱلۡأَسۡحَارِ هُمۡ يَسۡتَغۡفِرُونَ
﴿١٨﴾ له بەرەبەیانە كانیشدا داوای لێ خۆشبوونیان له پەروەردگاریان دەكرد (تا لێیان ببورێت)... وَفِيٓ أَمۡوَٰلِهِمۡ
حَقّٞ لِّلسَّآئِلِ وَٱلۡمَحۡرُومِ ﴿١٩﴾ لەماڵ و سامانیشیاندا بەشی هەژارو نەداریان تەرخان كردبوو.. وَفِي ٱلۡأَرۡضِ
ءَايَٰتٞ لِّلۡمُوقِنِينَ ﴿٢٠﴾ بێگومان لەسەر گوی زەویدا بەڵگە و نیشانەی زۆر هەیە (لەسەر دەسەڵات و زانیاری
خوا) بۆ کەسانێک کە بەشوێن دڵنیاییدا دەگەڕێن.. وَفِيٓ أَنفُسِكُمۡۚ أَفَلَا تُبۡصِرُونَ ﴿٢١﴾ هەروەها له خودی
خۆشتاندا (لەهەموو خانەیەكی لەشدا، له هەموو ئەندامێكداو، له هەموو كۆئەندامێكدا، له ڕۆح ونەفس و
عەقڵدا... هتد بەڵگەی بێ سنوور هەیە لەسەر زانایی و بەتوانایی و جوانكاری زاتی بەدیهێنەر) ئایا ئەوە بۆ
بینایتان ناخەنەكار.. وَفِي ٱلسَّمَآءِ رِزۡقُكُمۡ وَمَا تُوعَدُونَ ﴿٢٢﴾ سەرچاوەی ڕزق و ڕۆزیتان له ئاسمانەوەیە (لەخوا
داوابكەن) هەروەها ئەوانیش كەبەڵێنتان پێدراوە. فَوَرَبِّ ٱلسَّمَآءِ وَٱلۡأَرۡضِ إِنَّهُۥ لَحَقّٞ مِّثۡلَ مَآ أَنَّكُمۡ
تَنطِقُونَ ﴿٢٣﴾ سوێند بە پەروەردگاری ئاسمان و زەوی، ئەو بەڵێنانە حەقیقەت و ڕاستەقینەیە، هەروەک چۆن
ئێوە قسەی ڕاست و دروست دەكەن.. هَلۡ أَتَىٰكَ حَدِيثُ ضَيۡفِ إِبۡرَٰهِيمَ ٱلۡمُكۡرَمِينَ ﴿٢٤﴾ ئەی پێغەمبەر
(ﷺ) ئایا هەواڵی میوانە بەڕێزەكانی ئیبراهیمت پێنەگەیشتووە؟. إِذۡ دَخَلُواْ عَلَيۡهِ فَقَالُواْ سَلَٰمٗاۖ قَالَ سَلَٰمٞ قَوۡمٞ
مُّنكَرُونَ ﴿٢٥﴾ كاتێک چوون بۆ سەردانی و وتیان: سڵاو، ئەویش وتی، سڵاو لەئێوەش بێت، هەر چەندە
ناتان ناسم.. فَرَاغَ إِلَىٰٓ أَهۡلِهِۦ فَجَآءَ بِعِجۡلٖ سَمِينٖ ﴿٢٦﴾ ئەوسا ئیتر خۆی دزیەوە چوو بەهاوكاری خێزانی
گوێرەكەیەكی قەڵەوی (سەری بڕی و سووریانكردەوە و) هێنای. فَقَرَّبَهُۥٓ إِلَيۡهِمۡ قَالَ أَلَا تَأۡكُلُونَ ﴿٢٧﴾
بردی و لێی نزیک كردنەوە،، فەرمووی لێكردن كەبینی ناخۆن، وتی: ئەوە نا فەرموون، ئەوە نا خۆن؟!
فَأَوۡجَسَ مِنۡهُمۡ خِيفَةٗۖ قَالُواْ لَا تَخَفۡۖ وَبَشَّرُوهُ بِغُلَٰمٍ عَلِيمٖ ﴿٢٨﴾ ئیبراهیم ترسێكی لێ نیشت (چونكە وای
زانی شتێكیان لەژێر سەردایە) بۆیە خێرا وتیان: مەترسە ئێمە فریشتەیە، مژدەشیان پێ دەبەخشێت.. فَأَقۡبَلَتِ
ٱمۡرَأَتُهُۥ فِي صَرَّةٖ فَصَكَّتۡ وَجۡهَهَا وَقَالَتۡ عَجُوزٌ عَقِيمٞ ﴿٢٩﴾ خێزانەكەی قریوەیەكی كرد و دەنكی لێ بەرز
بۆوە و دەستی بە ئاستەم دا بەڕوومەتی خۆیدا (وەكو داب و نریتی ئافرەتان لەكاتی سەرسامیدا) وتی: پیریژنێكی
نەزۆک، چۆن منداڵی دەبێت؟! قَالُواْ كَذَٰلِكِ قَالَ رَبُّكِۖ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلۡحَكِيمُ ٱلۡعَلِيمُ ﴿٣٠﴾ فریشتەكان وتیان:

ئەوەفەرمانی پەروەردگارتەوە ئەو زاتێکی دانا و زانایە. ج٢٧ ۞ قَالَ فَمَا خَطۡبُكُمۡ أَيُّهَا ٱلۡمُرۡسَلُونَ ﴿٣١﴾ ئینجا
ئیبراهیم لێی، پرسین: بێ جگە لەو مژدەیە چ کارێکی گرنگتان بەدەستەوەیە؟! قَالُوٓاْ إِنَّآ أُرۡسِلۡنَآ إِلَىٰ قَوۡمٖ
مُّجۡرِمِينَ ﴿٣٢﴾ فریشتەکان وتیان: بڕاستی ئێمە ڕەوانەکراوین بۆ گەلێکی تاوانبار و تاوانکار . لِنُرۡسِلَ عَلَيۡهِمۡ
حِجَارَةٗ مِّن طِينٖ ﴿٣٣﴾ بۆ ئەوەی بەرد بارانیان بکەین بەبەردێک کەلەقوڕ دروست کراوە. مُّسَوَّمَةً عِندَ رَبِّكَ
لِلۡمُسۡرِفِينَ ﴿٣٤﴾ هەموو ئەو بەردانە نیشانەدارن لەلایەن پەروەردگارتەوە بۆ ناپوخت و لەسنوور درچووەکان.
فَأَخۡرَجۡنَا مَن كَانَ فِيهَا مِنَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٣٥﴾ جا هەرچی لەو ناوچەیەدا بوو لە ئیمانداران دەرمانکردن و
ڕزگارمان کردن.... فَمَا وَجَدۡنَا فِيهَا غَيۡرَ بَيۡتٖ مِّنَ ٱلۡمُسۡلِمِينَ ﴿٣٦﴾ لەماڵە موسوڵمانێکیش زیاترمان بەدی
نەکرد. وَتَرَكۡنَا فِيهَآ ءَايَةٗ لِّلَّذِينَ يَخَافُونَ ٱلۡعَذَابَ ٱلۡأَلِيمَ ﴿٣٧﴾ لەپاشان ئەو شوێنەمان بەشێوەیەک کاول کرد ،
کردمانەپەند و بەڵگە بۆ هەموو ئەو کەسانەی لەسزای بەئێشی ئێمە دەترسن. وَفِي مُوسَىٰٓ إِذۡ أَرۡسَلۡنَٰهُ إِلَىٰ
فِرۡعَوۡنَ بِسُلۡطَٰنٖ مُّبِينٖ ﴿٣٨﴾ لەبەسەرهاتی موساشدا پەند و ئامۆژگاری هەیە کەناردمان بۆ لای فیرعەون
بەموعجزەیەکی ئاشکراو ڕوونەوە. فَتَوَلَّىٰ بِرُكۡنِهِۦ وَقَالَ سَٰحِرٌ أَوۡ مَجۡنُونٞ ﴿٣٩﴾ ئەویش پشتی هە ڵکرد بەهۆی
سەربازو دارو دەستەکەیەوەو وتی (ئەم فرستادەیە) جادووگەرە، یان شێتە!! فَأَخَذۡنَٰهُ وَجُنُودَهُۥ فَنَبَذۡنَٰهُمۡ
فِي ٱلۡيَمِّ وَهُوَ مُلِيمٞ ﴿٤٠﴾ جا ئێمەش خۆی و سەربازەکانیان گرفتار کرد و پێچامانەوە و فڕێمان دانەدەریاوە،
لەکاتێکدا ئەو لۆمەکراوە. وَفِي عَادٍ إِذۡ أَرۡسَلۡنَا عَلَيۡهِمُ ٱلرِّيحَ ٱلۡعَقِيمَ ﴿٤١﴾ هەروەها لەبەسەرهاتی عادیشدا پەند و
ئامۆژگاری هەیە، کاتێک لەسەرەنجامی سەرکەشیان بایەکی بێ خێرمان هەڵکردە سەریان. مَا تَذَرُ مِن شَيۡءٍ
أَتَتۡ عَلَيۡهِ إِلَّا جَعَلَتۡهُ كَٱلرَّمِيمِ ﴿٤٢﴾ ئەو بایە هەر شوێنێک و هەر شتێک و هەر کەسێکدا بڕۆیشتایە
وازی لێ نەدەهێنا هەتا بێ کەڵکی دەکرد و وەک شتێکی فڕێ دراوی لێ دەکرد. وَفِي ثَمُودَ إِذۡ قِيلَ لَهُمۡ
تَمَتَّعُواْ حَتَّىٰ حِينٖ ﴿٤٣﴾ هەروەها لەبەسەرهاتی ثمودیشدا پەند و ئامۆژگاری هەیە، کاتێک پێیان وترا: تا
ماوەیەک ڕابوێرن!! فَعَتَوۡاْ عَنۡ أَمۡرِ رَبِّهِمۡ فَأَخَذَتۡهُمُ ٱلصَّٰعِقَةُ وَهُمۡ يَنظُرُونَ ﴿٤٤﴾ ئەوانیش لەفەرمانی
پەروەردگاریان یاخی بوون، کتوپڕ بروسکەیەک پێچانیەوە وبەچاوی ئەبڵەقەوە دەیانڕوانی. فَمَا ٱسۡتَطَٰعُواْ مِن
قِيَامٖ وَمَا كَانُواْ مُنتَصِرِينَ ﴿٤٥﴾ ئیتر نەیانتوانی هەڵسنەوە و سەرکەوتووش نەبوون. وَقَوۡمَ نُوحٖ مِّن قَبۡلُۖ إِنَّهُمۡ

كَانُواْ قَوۡمٗا فَٰسِقِينَ ﴿٤٦﴾ پێشتریش هۆزی نوح بەڕاستی هەر تاوانبارو خوانەناس ولارو ویربوون (ئەوانیشمان
بەزریانەکە لەناوبرد). وَٱلسَّمَآءَ بَنَيۡنَٰهَا بِأَيۡيْدٖ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ ﴿٤٧﴾ ئێمە ئاسمانمان بەدەستی قودرەتی خۆمان
دروست کرد، بەردەوامیش گەورەی دەکەین و فراوانی دەکەین. (ئەمەئاماژەیە بۆ ڕاستیەکی زانستی کەزاناکانی
گەردووناسی دەیسەلمێنن). وَٱلۡأَرۡضَ فَرَشۡنَٰهَا فَنِعۡمَ ٱلۡمَٰهِدُونَ ﴿٤٨﴾ زەویشمان ڕاخستووە (ژیانمان لەسەری
ئاسان کردووە) بەڕاستی خوا زاتێکی کارساز و کاربەجێیە. وَمِن كُلِّ شَيۡءٍ خَلَقۡنَا زَوۡجَيۡنِ لَعَلَّكُمۡ تَذَكَّرُونَ
﴿٤٩﴾ لەهەموو شتێک ئێمە جووتمان دروست کردوە (لەجیهانی ئادەمیزاد و گیاندار و ڕووەک و بێ گیاندا،
لەهەموو شتێکی ماددی و مەعنەویدا) بۆ ئەوەی بیربکەنەوە و یادەوەری وەربگرن. فَفِرُّوٓاْ إِلَى ٱللَّهِۖ إِنِّي لَكُم
مِّنۡهُ نَذِيرٞ مُّبِينٞ ﴿٥٠﴾ بەپەلەو گورج و گۆڵ بن بۆ بەدەست هێنانی ڕەزامەندی خوا، بۆ هەرچی پەروەردگار
پێی خۆشە، دڵنیاش بن کەمن واتە پێغەمبەر (ﷺ) لەلایەن خواوەترسێنەرێکی ئاشکرام ئەگەر یاخی و
سەرکەش بن..... وَلَا تَجۡعَلُواْ مَعَ ٱللَّهِ إِلَٰهًا ءَاخَرَۖ إِنِّي لَكُم مِّنۡهُ نَذِيرٞ مُّبِينٞ ﴿٥١﴾ هیچ مەکەن بەهاوەڵ و
هاوتای خوا، چونکە من بەڕاستی نێردراوێکی ترسێنەری ئاشکرام بۆتان لەلایەن خواوە. كَذَٰلِكَ مَآ أَتَى ٱلَّذِينَ
مِن قَبۡلِهِم مِّن رَّسُولٍ إِلَّا قَالُواْ سَاحِرٌ أَوۡ مَجۡنُونٌ ﴿٥٢﴾ هەر نا بەو شێوەیە هیچ پێغەمبەرێک لەپێش ئەماندا
نەهاتووە، خوانەناسان نەیانوتبێت جادووگەرە، یان شێتە. أَتَوَاصَوۡاْ بِهِۦۚ بَلۡ هُمۡ قَوۡمٞ طَاغُونَ ﴿٥٣﴾ سەیرە! ئایا
دەڵێی بەگوێی یەکدا خوێدویانە و یەکتریان ڕاسپاردووە، نەخێر، بەڵکو ئەوانەهەر قەومێکی ستەمکارو
سەرکەشن. فَتَوَلَّ عَنۡهُمۡ فَمَآ أَنتَ بِمَلُومٖ ﴿٥٤﴾ تۆ ئەی محمد (ﷺ)گوێیان مەدەرێ چونکە تۆ لۆمەکراو نابیت
(لەسەر باوەڕ نەهێنانیان.) وَذَكِّرۡ فَإِنَّ ٱلذِّكۡرَىٰ تَنفَعُ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٥٥﴾ بەڵکو تۆ هەمیشە ئامۆژگاریان بکە،
چونکە بەڕاستی ئامۆژگاری سوود بەئیمانداران دەگەیەنێت. وَمَا خَلَقۡتُ ٱلۡجِنَّ وَٱلۡإِنسَ إِلَّا لِيَعۡبُدُونِ ﴿٥٦﴾
بێگومان من پەری و ئادەمیزاد م دروست نەکردووەتەنها بۆ ئەوەنەبێت کەمن بپەرستن و فەرمانبەردارم بن. مَآ
أُرِيدُ مِنۡهُم مِّن رِّزۡقٖ وَمَآ أُرِيدُ أَن يُطۡعِمُونِ ﴿٥٧﴾ نەرۆزیم لێیان دەوێت نەخواردن و خواردنەوە. إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ
ٱلرَّزَّاقُ ذُو ٱلۡقُوَّةِ ٱلۡمَتِينُ ﴿٥٨﴾ چونکەبەڕاستی هەر خوا خۆی ڕۆزی بەخشەو خاوەنی هێزو دەسەڵاتی پتەوە.
فَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُواْ ذَنُوبٗا مِّثۡلَ ذَنُوبِ أَصۡحَٰبِهِمۡ فَلَا يَسۡتَعۡجِلُونِ ﴿٥٩﴾ بێگومان بۆ ئەوانەی ستەمیان
کردووەتۆڵەو سزای زۆرمان بۆ ئامادەکردوون، هەروەک چۆن بۆ هاوەڵ و هاوبیرەکانیان ئامادەمان کردووە، دەبا

ئیتر پەلەم لێنەکەن (چونکەبەم زوانەیەخەیان دەگرێت) . فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ كَفَرُواْ مِن يَوْمِهِمُ ٱلَّذِى يُوعَدُونَ
٦٠ ئینجا وەیل و ئاهو ناڵە بۆ ئەوانەی کەرێبازی کوفرو خوانەناسیان گرتۆتەبەر لەو ڕۆژەی کەهەڕەشەیان لێ
کراوەو بەم زووانەپێش دێت.